

PFIZER KFT. ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY

ORVOSOK ÉS ÁLLATORVOSOK ÖSSZEFOGÁSA: A DIROFILARIOSIS, MINT EGYRE NÖVEKVŐ ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI PROBLÉMA HAZÁNKBAN

DR. KIS GABRIELLA állatorvos, PhD

A Magyar Parazitológusok Társasága, a Magyar Zoonózis Társaság és a Pfizer Kft. Állategészségügy 2006. március 24. a Magyar Telekom Székházban (amely a több mint 2000 négyzetméteres üvegtetővel fedett belső udvarával Európában egyedülálló épület) „A dirofilariosis, mint egyre növekvő állategészségügyi és közegészségügyi probléma hazánkban” címmel rendezett nagy sikerű konferenciát.

A rendezvény szervezését az indokolta, hogy az utóbbi években hazánkban is megszorodott a korábban csak a tőlünk délebbre fekvő országokban gyakori *Dirofilaria repens* fonálféreg előfordulása mind emberben, mind állatban.

A bevezető előadást professor Genchi tartotta (Állatorvostudományi Egyetem Kórbonctani és Parazitológiai Tanszéke), aki a téma neves szakembere. Előadása „A dirofilariosis járványtana és elterjedtsége Európában” témával foglalkozott.

Dr. Fok Éva tudományos munkatárs PhD (SZIE Állatorvos-tudományi Kar Parazitológiai és Állattani tanszéke) összefoglalta a dirofilariosis hazai előfordulását kutyákban és macskákban és beszámolt a 2005-ben indított országos szűrővizsgálat eredményeiről.

Dr. Kucsera István (Johan Béla' Országos Epidemiológiai Központ Parazitológiai Osztály) humán eseteket ismertetett a dirofilariosis közegészségügyi jelentősége kapcsán.

Dr. Tornai Ildikó osztályvezető főorvos (Simmelweis Kórház Szemészeti Osztály, Miskolc) egy konkrét humán fertőzést ismertetett. A beteg két hónapos kálváriáját mondta el, amely az arcon vándorló fájdalom tünetekkel jelentkezett, majd végül a fájdalom az egyik szemére lokalizálódott, amely szem ödémásan beduzzadt és sikerült meglátni, majd eltávolítani a 12 cm hosszú *D. repens* fonálférget.

Dr. Lengyel András szakorvos (Hajdú-Bihar megyei Önk. Kenézy Gyula Kórház-RI Patológiai Osztálya) kiemelte a *D. repens* okozta elváltozások jelentőségét a humán daganatos elváltozások differenciál diagnosztikájában, majd Dr. Tarpataki Noémi PhD hallgató,

klinikai állatorvos (SZIE Állatorvos-tudományi Kar Parazitológiai és Állattani Tanszék, Budapest) a kutyák és macskák *D. repens* fertőzöttségének jelentőségét tárgyalta a bőrgyulladások differenciál diagnosztikájában.

A *Dirofilaria repens* fonálféreg a szívférgességet okozó *Dirofilaria immitissel* rendszertanilag rokon-ságban áll, azonban szívférgességet hazánkban eddig még csak a fertőzött országokból importált kutyákban állapították meg. Noha a *D. immitis* nagyon súlyos betegséget okoz, a *D. repens* fertőzés az, amely egyre nagyobb aggodalomra ad okot, mivel közegészségügyi jelentősége van.

A legújabb epidemiológiai vizsgálatok szerint az emberi *Dirofilaria*-fertőzések gyakorisága nő. A fertőzések gyakoribb diagnosztizálásában több tényező játszik szerepet, nem utolsósorban az, hogy az orvosok ma már jobban ismerik e férgességet.

A *D. repens* fonálféreg világszerte elterjedt. Dél-Európában a kutyák fertőzöttsége Olaszországban 29%, Görögországban 7–22%, Franciaországban 20%, Spanyolországban 37–85%.

A szúnyog a fertőzött kutya, macska, vagy vadon élő húsevő állat vérszívását követően fertőzi az egészséges állatot és az embert. A húsevőkbe bejutott lárva a bőr alatti kötőszövetben kifejlett féreggá érik és a nőstény mikrolárvákat termel a vérben.

Az emberek fertőződése *Dirofilaria repens*szel

A fertőzött állatokból vért szívott szúnyog a vérszívás útján megfertőzheti mikrofiláriákkal az embert is. Az elmúlt években a dél-európai országokban több százra tehető az emberi fertőzések száma.

Az emberekben leírt leggyakoribb elváltozások:

- subcutaneous vagy submucosalis csomócskák,
 - fejen 45%
 - a szemben bulbalisan illetve szemkörnyéken 31%,
 - arcon, nyakon 18%
 - mellkason 15%.
- ritkábban csomócskák alakulnak ki a mellben, tüdőben és a hasüregben, mely csomócskák differenciál diagnosztikai jelentősége a rákos megbetegedések diagnosztikájában óriási.
- Sri Lankán gyakoribb az előfordulás az alhason, a genitáliák környékén és herevezetékben.

Nőkben a fertőzés gyakoribb, mint férfiakban. Az esetek életkor szerinti megoszlása azt mutatja, hogy mindkét nem és mindkét parazita esetében 40 éves kor felett sokkal nagyobb gyakoriságú a fertőzés. Az emberek a féreg fejlődése szempontjából zsákcát jelentenek, így a vérben nem alakul ki mikrofilaraemia, amely megnehezíti a diagnózist.

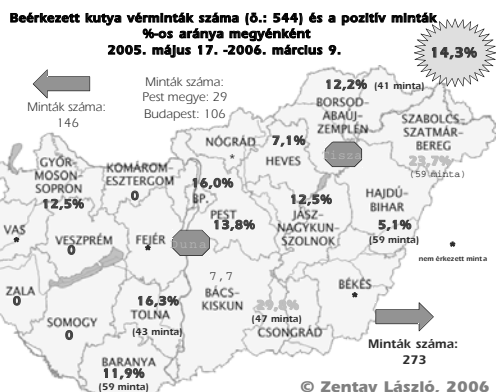
Hazánkban számos közlemény jelent meg a kötőhártyászsákból, vagy máshonnan kioperált *D. repens* férgek előfordulásáról olyan emberekben is, akik soha nem jártak külföldön.

Állatok fertőződése *Dirofilaria repens*szel:

A szúnyog által beoltott *D. repens* végleges gazdája a kutya, macska, vagy vadon élő ragadozó.

Az állatokba bejutott lárva a bőr alatti kötőszövetben kifejlett féreggá érik és a nőtény mikrofiláriákat termel a vérben. A *D. repens* fertőzöttség a kutyában és macskában gyakorta okoz korpázással, viszketéssel, kipirulással járó bőrgyulladást. A tünetek nem jellegzetesek, azonban könnyen összetéveszthetők rühöség, allergia, vagy más eredetű bőrbetegségekkel. A fertőződés transzplacentárisan is lehetséges.

A fertőzött állatok 2–3 évig hordozhatják a fonálféreg és a fertőzött vért szívott szúnyog a vérszívás útján tovább fertőzheti a lárvákkal az embert is.

A SZIE Állatorvos-tudományi Kar Parazitológiai és Állattani Tanszéke a Pfizer Kft. Állategészségügyi Divízió támogatásával 2005. május 1-jétől *Dirofilaria repens* szűrést indított hazánkban.

A vizsgálatba vont kutyák (n=544) fertőzöttsége magas. A Tisza északi (23,7%), illetve a déli területein (29,8%) az átlagnál nagyobb arányú a fertőzöttség. A fertőzöttség és a nagyobb vízgyűjtőterületek között összefüggés tapasztalható. A *D. repens* hazai macskákban (12,5%) is előfordul!

A *Dirofilaria repens* elleni védekezés

A *D. repens* okozta emberi megbetegedés esetén csak a műtéti eltávolítás jelenti a megfelelő kezelést. Zoonózis veszély miatt ezért nagyobb figyelmet kell fordítani a kutyák és macskák esetében a megelőzésre!

Genchi 2002-ben publikálta eredményeit munkatársával. *D. repens* fertőzött területen a szúnyogszezon alatt 65 kutyát kezeltek Stronghold spot onnal (Pfizer), 27 kutya pedig kezeletlen kontroll volt. A kutyák vérére a kezelés megkezdésekor, majd azt követően vizsgálták. A szúnyogszezon után a 65 kezelt kutya valamennyi negatív volt, ami a Stronghold spot on 100%-os hatékonyságát bizonyítja. A 27 kontroll kutyából 11 kutya vérében találtak mikrofiláriákat.

Hogyan védekezhetünk a gyakorlatban?

A globális felmelegedés meghosszabbítja a fertőzésveszélyes időszakot és magas előfordulási gyakoriságot tart fenn. Ez különösen fontos a megelőző kezelések megfelelő időzítésének értékelésében. A preventív kezelésnek a fertőzésveszélyes időszak teljes tartama alatt védelmet kell nyújtania a fertőződés ellen.

A szúnyogszezon alatt kezeljük havonta egyszer a rizikófaktoros kutyákat és macskákat:

- Horgászok és vadászok kutyáit, közvetlenül vízparton élő, vagy huzamosabb ideig vízparton nyaralókat,
- illetve a környező országokba szúnyogszezon alatt utazó állatokat.

A tulajdonos felvilágosítása nagyon fontos, hiszen a fertőzött kutya, macska nem látszik betegnek, esetleg bőrproblémái vannak, de rezervoárt jelent a szúnyogoknak, akik az egészséges embert és állatokat is megfertőzhetik!

A dirofilariosis egy ZONOSIS. A dirofilariosis előfordulása nem mutat szezonálitást, habár a terjedési módja a szúnyogpopuláció sűrűségétől és aktivitásától is függ.

Ez azzal magyarázható, hogy a test egyéb részein kialakult csomócskák nem hívják rögtön magukra az ember figyelmét, nem is fordulnak orvoshoz, hacsak be nem gyullad vagy növekedik a csomó, míg a szemén, vagy az arcon történő elváltozásokat korábban észleli a beteg, illetve az elváltozáshoz fűződő tünetek késztetik, hogy orvoshoz forduljon.

A házi orvosok esetében nagyon fontos, hogy gondoljanak erre a megbetegedésre is, és környezetükben hangsúlyozzák a prevenció szükségességét, természetesen az állatorvosokkal együtt.